ת הָרב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק כ"ד (ה"ב) בְּשֵׁם הַתּוֹסְפוֹת (קד: ד"ה ואין). א גְּמָרָא שָׁם קנ"א ע"א). ב שָׁם בְּמִשְׁנָה קמ"ח ע"א). ג הָרַ"ן (סנ. ד"ה אבל) בְּשֵׁם הַתּוֹסְפוֹת (פסחים ע"ג (לאחין סה). *) [דִּין הַלְוָאַת יוֹם טוֹב וְשִׁבַּת אִם נִתְּנָה לִתְבֹּעַ בְּסִימָן תקכ"ה (ס"א)]. ד שָׁם ע"ב) בְּמִשְׁנָה.

(הרא"ש פרק (ה)שואל (פכ"ג סי' ו) וְעַיֵּן לְעֵיל רֵישׁ הַסִּימָן. אֲבָל יָכוֹל לְהַחְשִׁיךְ בְּסוֹף הַתְּחוּם כְּדֵי לְמַהֵר לֵילֵךְ שָׁם לְשָׁמְרָם, (לז) שֶׁאֲפִלּוּ הַיּוֹם הָיָה יָכוֹל לְשָׁמְרָם אִם הֵם הָיוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, וְאִם לֹא כְּוָן לְהַחְשִׁיךְ אֶלָּא לְשָׁמְרָם, יָכוֹל (לח) אַף לַהֲבִיאָם: ט מַתָּר לְהַחְשִׁיךְ (לט) לִתְלֹשׁ פֵּרוֹת וַעֲשָׂבִים מִגִּנָּתוֹ וְחַרְבָּתוֹ שֶׁבְּתוֹךְ הַתְּחוּם, וְלֹא אָסְרוּ לְהַחְשִׁיךְ אֶלָּא בְּסוֹף הַתְּחוּם, (מ) מִשּׁוּם (יג) דְּמִנְכְּרָא מִלְּתָא: י אמַתָּר לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ, (מא) שְׁמֹר לִי פֵּרוֹת שֶׁבְּתְחוּמְךָ וַאֲנִי אֶשְׁמֹר פֵּרוֹתֶיךָ שֶׁבְּתְחוּמִי: יא בהָשׁוֹאֵל דָּבָר מֵחֲבֵרוֹ, לֹא יֹאמַר לוֹ הַלְוֵנִי, דִּמְשַׁמַע (מב) * לִזְמַן מֻרְבֶּה (מג) וְאֵיפָא לְמֵחַשׁ (יד) שֶׁמָּא יִכְתֹּב, * אֶלָּא יֹאמַר לוֹ הַשְׁאִילֵנִי, גוּבִלְשׁוֹן לַעַ"ז שֶׁאֵין חִלּוּק בֵּין הַלְוָאָה לְהַשְׁאָלָה, צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר (טו) (מד) תֵּן לִי. הַגָּה: וּכְשֶׁלּוֹה בְּשַׁבָּת וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְהֶאֱמִינוֹ, (מה) יַנִּיחַ מַשְׁכּוֹן אֶצְלוֹ, אֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ הַיְלֵךְ מַשְׁכוֹן, דְּהָוֵי כְּעֵבְדָּא דְּחֹל *)(בית יוסף (ד"ה ושואל) בשם ארחות חיים (הלכות שבת אות קפט)). כְּשֵׁם שֶׁאֵין לוֹוִין בְּשַׁבָּת, (מו) כָּךְ אֵין פּוֹרְעִין בְּשַׁבָּת ((אשר"י סימן קט"ו) [שו"ת הריב"ש סי' קנו]): יב דְּזִמַּן אוֹרְחִים וְהִכִּין לָהֶם מִינֵי מְגָדִים, וְכָתַב בִּכְתָב כַּמָּה זְמַן וְכַמָּה מְגָדִים הֵכִין לָהֶם, (מז) אָסוּר (טו) [טז] לִקְרוֹתוֹ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

סָעִיף קָטָן א', וּבְסִימָן ש"ו סָעִיף קָטָן י"ט. עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף קָטָן כ"ה:

יב [טז] לִקְרוֹתוֹ. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּשו"ת שִׁבּוּלֵי הַלֶּקֶט ג' סִימָן כ"א שֶׁכָּתַב שֶׁעַל פִּי יְשׁוּב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק טז) לְמֵנְהָג, אֵין מְקֹשָׁב מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין כֵּן גַּם בִּסְעוּדַת הָרִאשׁוֹן, וְגַם קָשֶׁה מִשַּׁבָּת דַּף קמ"ט ע"א כו', וּמִסֵּיק דְּבָעֵל הַבַּיִת אָסוּר לִקְרוֹת הָרֹאשִׁים מִתּוֹךְ הַכְּתָב אֲפִלּוּ לִדְבָר מִצְוָה, כֵּיוָן שֶׁאֶפְשָׁר בְּלֹא זֶה, וְכֵן כָּתַב בְּחֻשְׁבַּת הַבַּ"ח (שנות) סִימָן קכ"ד. וְהַמְּנְהָג שֶׁהַשַּׁמָּשׁ קוֹרֵא מִתּוֹךְ הַכְּתָב, דְּעַל הַשַּׁמָּשׁ מֻעְתָּר לֹא גָּזְרוּ אֲפִלּוּ לִדְבָר הַרְשׁוּת, שֶׁיֵּשׁ

בַּאֵר הֵיטֵב

ט. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) וְט"ז (סק"ח). וּפִשְׁיטָא דְּאֲפִלּוּ דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הֶתֵּר בְּשַׁבָּת, אָסוּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, עַיֵּן סִימָן שכ"ה סָעִיף ח' וְסָעִיף י' דַּאֲפִלּוּ בְּדָיֵעֲבַד אָסוּר, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם): **ט** (יג) דְּמִנְכְּרָא. נִרְאֶה לִי פָּשׁוּט דְּמֻתָּר לְהַחְשִׁיךְ כְּדֵי לֵילֵךְ בַּלַּיְלָה, וְדו"ק: **יא** (יד) שֶׁמָּא יִכְתֹּב. וּבְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁסְּתָם הַלְוָאָה אֵינָהּ שְׁלֹשִׁים יוֹם רַק רַשַּׁאי לִתְבֹּעַ לְאַלְתַּר כְּמוֹ בִּמְדִינָתֵנוּ, רַשַּׁאי לוֹמַר הַלְוֵנִי. וּמִשְּׁמַע בַּגְּמָרָא (קמח.) דְּוַקָא יַיִן וְשֶׁמֶן וּדְבָשׁ שֶׁהוּא צָרִךְ שַׁבָּת, אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ צָרִךְ שַׁבָּת אָסוּר לְהַנּוֹתוֹ מִשְׁכּוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש"ו סָעִיף קָטָן ו':

(טו) תֵּן לִי. וּמֻתָּר גַּם כֵּן לִסַּיֵּם וְאַתֵּן לְךָ, ט"ז (סק"ט): מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) מַתִּירִין. וְהַצַּיְּ"ן שֶׁמְּשַׁלְּחִין אַחַר הַשָּׂכָר וְהַיַּיִן, בֵּין שְׁעוֹשִׂין מִן הַכְּתָב וּבֵין שֶׁל אֲבָר אָסוּר. בְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ח), וְט"ז (ס"ק יא) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) מַתִּירִין. וְהַצַּיְּ"ן שֶׁמְּשַׁלְּחִין אַחַר הַשָּׂכָר וְהַיַּיִן, בֵּין שְׁעוֹשִׂין מִן הַכְּתָב וּבֵין שֶׁל אֲבָר אָסוּר. בְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה:

בַּאוּר הֲלָכָה

יא * לִזְמַן מֻרְבֶּה. עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) שֶׁכָּתַב דִּבְמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מב), וְקָצַת קָשֶׁה דְּהָא הַגְּמָרָא (קמח.) מַקְשֶׁה דִּבְשַׁאֲלָה נַמִּי הָיָה לָנוּ לֶאֱסֹר, דְּלֹא קָפִיד הַמַּלְוֶה עַל"ה וְאָתֵי לְמִכְתַּב, וּמְשַׁנֵּי דְּהָכָא הוּא בְּמֵאי דְּמַצְרְכִינַן לַהּ לוֹמַר הַשְׁאִילֵנִי דַּוְקָא, וְאִם כֵּן הָכָא לֹא שַׁיָּךְ זֶה, וּכְמוֹ בְּלָשׁוֹן לַעַ שֶׁאָסְרוּ מִשּׁוּם זֶה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרַ"א:

*** אֲבָל יֹאמַר לוֹ הַשְׁאִילֵנִי. עַיֵּן בְּסִדְרֵי מְגָדִים (א"א ס"ק יד) שְׁמִסְתַּפֵּק אִם אוֹמֵר לוֹ הַשְׁאִילֵנִי לִזְמַן מֻרְבֶּה, אִם מֻתָּר:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בֵּינוֹ לִבֵּין עַצְמוֹ מִקְרֵי דִּבּוּר חֹל וְאָסוּר, וְכֵנ"ל בְּרֵישׁ הַסִּימָן:

(לז) שֶׁאֲפִלּוּ הַיּוֹם וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, נִמְצָא שֶׁעָצָם הַשְּׁמִירָה הֲרֵי מְלָאכָה הַמֻּתֶּרֶת בְּשַׁבָּת וּמַחְשִׁיךְ בְּשָׁבִיל דָּבָר הַמֻּתָּר, (מ) וּמַה שֶּׁהוּא חוּץ לְתְחוּם, הֲלֹא הָיָה יָכוֹל לֵילֵךְ עַל יְדֵי בֵּרָנְנִין אִם הָיָה לוֹ, וְכֵנ"ל: **(לח) אַף לַהֲבִיאָם.** הֵינוּ (מפ) אֲפִלּוּ אִם הֵם מְחֻבָּרִים וְצָרִיךְ לְתָלְשָׁם מִבָּעֶרֶב, (מכ) כֵּיוָן שֶׁעִקַּר כַּוָּנָתוֹ בַּהַחְשָׁכָה הָיָה בְּתְחִלָּה רַק בִּשְׁבִיל הַשְּׁמִירָה: **ט (לט) לִתְלֹשׁ פֵּרוֹת וְכוּ'.** וּמַיְרֵי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד אֵצֶל הַגִּנָּה, דְּאִי לָאו הָכִי, הֲרֵי מְנַכֵּר מִלְּתָא עַל יְדֵי עֲמִידָתוֹ שָׁרוּצֶה לַעֲשׂוֹת בָּהּ אֵיזֶה דָּבָר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ש"ו סָעִיף א', עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן א': **(מ) מִשּׁוּם דְּמִנְכְּרָא מִלְּתָא.** אֲבָל בְּתוֹךְ הַתְּחוּם לֹא מִנְכְּרָא מִלְּתָא עַל מָה הוּא מַחְשִׁיךְ. וְלֹא דָּמֵי לְמָה שֶׁכָּתוּב סִימָן ש"ו סָעִיף א' דְּאָסוּר לְעַיֵּן בְּנֵכָסָיו, כְּגוֹן לֵילֵךְ בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְכַדּוֹמֶה לָזֶה לִרְאוֹת מַה צָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת לָמָחָר, וַאֲפִלּוּ אִם הִיא בְּתוֹךְ הַתְּחוּם אָסוּר שָׁם, (מג) דְּהָתָם מִנְכְּרָא מִלְּתָא בְּכָל גַּוְנָא שֶׁהוּא מְחֻשָּׁב לַעֲשׂוֹת בָּהּ אֵיזֶה פְּעֻלָּה, כְּגוֹן שֶׁהוּא סָמוּךְ לִזְמַן חֲרִישָׁה אוֹ לִזְמַן קְצִירָה אוֹ לִזְמַן נְכוּשׁ הַשָּׂדֶה וְכַדּוֹמֶה, וְזֶה אָסוּר (מד) מִשּׁוּם 'מִמְצוֹא חֶפְצְךָ', וְלָכֵן אָסְרוּ גַּם כֵּן בְּגִנָּה (עירובין לט.). לְטַיֵּל עַל פֶּתַח הַמְּדִינָה כְּדֵי לָצֵאת מִשְּׁחִשְׁכָה לַמֶּרְחָץ הַסָּמוּךְ לָהּ [שֶׁהָיָה מְנֻהָגָם לְהַעֲמִיד הַמֶּרְחָץ אֵצֶל שַׁעַר הָעִיר בְּסוֹפָהּ], הַכֹּל מִטַּעַם זֶה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ לֹא מִנְכְּרָא מִלְּתָא (מה) אֶלָּא כְּשֶׁמַּחְשִׁיךְ בְּסוֹף הַתְּחוּם, שָׁאז נִרְאֶה שֶׁמַּחְשִׁיךְ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אַחַר כָּךְ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת דָּבָר שֶׁהָיָה אָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבָּת. (מו) וּמִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא כְּשֶׁכַּוָּנָתוֹ בָּאֱמֶת לָזֶה, אֲבָל אִם כַּוָּנָתוֹ לְהַחְשִׁיךְ כְּדֵי לֵילֵךְ אַחַר כָּךְ בַּלַּיְלָה מֻתָּר, דְּעָצָם הַהֲלִיכָה אֵינוֹ דָּבָר אִסּוּר, כִּדְלַעֵיל בְּסָעִיף ח': י (מא) שְׁמֹר לִי. הֵינוּ אֲפִלּוּ הַיּוֹם, (מז) וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא נַיְמָא דְּהָוֵי כְּמוֹ שֶׁשּׁוֹטְרוֹ: **יא (מב) לִזְמַן מֻרְבֶּה.** דְּסְתָם הַלְוָאָה שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְיֵשׁ לַחֹשׁ שֶׁמָּא יִכְתֹּב הַמַּלְוֶה הַלְוָאָתוֹ לִזְמַן, (מפ) אֲבָל שְׁאָלָה דְּמַשְׁמַע לְאַלְתַּר אֵין חֲשָׁשׁ שֶׁמָּא יִכְתֹּב. וּבְמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין שֶׁסְּתָם הַלְוָאָה רַשַּׁאי לִתְבֹּעַ לְאַלְתַּר, כְּמוֹ שֶׁנּוֹהֲגִין בְּמְדִינָתֵנוּ, רַשַּׁאי לוֹמַר הַלְוֵנִי [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד)]. א]וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד"ה לזמן) שֶׁאֵין זֶה בָּרוּר: **(מג) וְאֵיפָא לְמֵחַשׁ וְכוּ'.** כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א"א ס"ק יד) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (קמח. ד"ה אמר), דְּבִלְשׁוֹן הַלְוָאָה לֹא מְהֲנֵי אֲפִלּוּ אִם מַתְנֶה עִמּוֹ שֶׁמְּלַוֵּהוּ רַק לִזְמַן מֻעָט, דְּלֹא פְּלוֹג רַבָּנָן. עוֹד כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (שם), דַּאֲפִלּוּ אִם לָוָה סְפָרִים שֶׁהוּא דְּבַר מְצוָה, גַּם כֵּן לֹא יֹאמַר לְשׁוֹן הַלְוָאָה: **(מד) תֵּן לִי.** וּמֻתָּר (מט) גַּם כֵּן לִסַּיֵּם וְאַחֲזֹר וְאֶתֵּן לְךָ: **(מה) יַנִּיחַ מַשְׁכּוֹן אֶצְלוֹ.** וְדַוְקָא יַיִן וְשֶׁמֶן וְדָבָר שֶׁהוּא צָרִךְ שַׁבָּת, (נ) אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ צָרִךְ שַׁבָּת, אָסוּר לְהַנִּיחַ עָלָיו מַשְׁכּוֹן: **(מו) כָּךְ אֵין פּוֹרְעִין.** הֵינוּ אֲפִלּוּ אִם לָוָה מִמְּנוּי כְּדֵי יַיִן וְשֶׁמֶן לִזְמַן מֻרְבֶּה, אָסוּר לְפָרְעָם בְּשַׁבָּת, דִּכְשֶׁם שֶׁבְּהַלְוָאָה גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִכְתֹּב, (נא) כָּךְ בְּפַרְעוֹן גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִמְחַק הַחוֹב מִן הַפִּנְקָס. (נב) וְהַתּוֹסָפוֹת (ב"מ עה. ד"ה ומשום לוויץ) כָּתְבוּ, דְּאִם אוֹמֵר בְּלָשׁוֹן חֲזָרָה וְלֹא בְּלָשׁוֹן פְּרִיעָה מֻתָּר, דְּאֵית לַהּ הֶכְרַע, וְלֹא אַתְיָא דָּבָר זֶה לִידֵי מְחִיקָה. וְכָל זֶה דַּוְקָא שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ צָרִךְ שַׁבָּת, אֲבָל בְּלָאו הָכִי אָסוּר בְּכָל לָשׁוֹן [אַחֲרוֹנִים]: **יב (מז) אָסוּר לִקְרוֹתוֹ.** בַּגְּמָרָא (קמט.) אֵיתָא שְׁנֵי טְעָמִים, אֶחָד שֶׁמָּא יִמְחַק מִן הָאוֹרְחִין וּמִן הַמְּגָדִים, דְּהֵינוּ שֶׁלִּפְעָמִים רוֹאֶה שֶׁלֹּא הֵכִין לָהֶם כָּל צָרְכָּם, וּמִתְחָרֵט שֶׁזִּמַּן אוֹרְחִים יוֹתֵר מִן הָרָאוּי, וּמוֹחֵק מִן הַכְּתָב כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקָּרֵאם עַל מְקוֹמוֹ. וְגַם לְרִינָה הַלֹּא גַּם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם מוֹדֶה דְּאָסוּר, וּכְמוֹ דְּאִיתָא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) בַּ"ח (ס"ג): (מא) כֵּן מוֹכִיחַ מֵהַגְּמָרָא (קנ"ו): (מב) רַשַּׁ"י (שם ע"א ד"ה ומביא): **ט** (מג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים: (מד) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם רַשַּׁ"י (עירובין לט. ד"ה חטרא), דְּיֵשׁ בָּזֶה עֵצָה אִסּוּר וְלֹא מִשְּׁעַם חֲשָׁדָא לְבַד: (מה) אַף שֶׁהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (שם) הַקְשָׁה עַל זֶה מֵעֵרוּבִין, דְּמוּכָח שָׁם דַּאֲפִלּוּ בְּסוֹף הַתְּחוּם לֹא מִנְכְּרָא מִלְּתָא, כְּבָר תֵּרְצוּ הָאַלְיָה רַבָּה (סי' שו' סק"ב) וְהַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת (ס"ק כד) וְגַם הַחֲמַד מֹשֶׁה (סק"ב) דְּלֹא דְּמֵי לְשָׁם, וְהָעֲמִידוּ דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עַל מְקוֹמוֹ. וְגַם לְרִינָה הַלֹּא גַּם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם מוֹדֶה דְּאָסוּר, וּכְמוֹ דְּאִיתָא בְּהַדְיָא בְּגְּמָרָא (שכת קנ:), אֶלָּא דְּמַחְלְקִים בְּטַעַם הַדָּבָר: (מו) בְּאֵר הֵיטֵב (ס"ק יג) וּפְשׁוּטוֹ. וְאַף דִּבְרֵבְנוּ יְרוּחִם נְתִיב י"ב חֵלֶק כ' בְּתְחִלָּתוֹ מַשְׁמַע לְכְאוֹרָה הֶפֶךְ זֶה, שָׁם הוּא טַעוּת סוֹפֵר כִּדְמוּכָח לְהַמְעַיֵּן שָׁם: י (מז) אַף דִּבְעַלְמָא קָיְמָא לַן שְׁמֹר לִי וְאֶשְׁמֹר לְךָ שׁוֹמֵר שָׂכָר: **יא** (מח) רַשַּׁ"י (קמח. ד"ה הלויני) וְהָרַי"ף (סנ. וְהָרִא"ש (פכ"ג סי' א), וְכֵן נִפְסַק בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט (סי' שו' סק"ב) וְהַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת (סי' עג ס"א): (מט) ט"ז (סק"ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נא) תּוֹסָפַת שַׁבָּת (ס"ק כט):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סי"ט) מתיר לומר הלויני במקום שנוהגים שסתם הלואה יכול לתבעו לאלתר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּשַׁבָּת, [ה]אֲפִלּוּ אִם הוּא כָּתוּב עַל גַּבֵּי כֹּתֶל (מח) גָּבוֹהַּ הַרְבֵּה, מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִקְרָא בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת, דְּהַיְנוּ שִׁטְרֵי חוֹבוֹת וְחֶשְׁבּוֹנוֹת. (*)דַּאֲפִלּוּ לְעַיִן בָּהֶם בְּלָא קְרִיאָה אָסוּר (הרא״ש ספ״ג סי׳ ו׳) ור״ן פרק (ה)שואל (סנ. ד״ה וכמה) וטור). [ו]אֲבָל אִם (מט) חָקַק בַּכֹּתֶל (נ) חֲקִיקָה שׁוֹקַעַת מַמָּשׁ, [ז]אֲבָל בְּטַבְלָא וּפִנְקָס, אֲפִלּוּ אִם הוּא חָקוּק אָסוּר לִקְרוֹתוֹ: יג שִׁטְרֵי הָדְיוֹטוֹת, [ח]דְּהַיְנוּ (נא) שִׁטְרֵי חוֹבוֹת וְחֶשְׁבּוֹנוֹת, וְאִגְּרוֹת שֶׁל (נב) שְׁאֵלַת שָׁלוֹם, אָסוּר לִקְרוֹתָם, (נג) וַאֲפִלּוּ לְעַיִן בָּהֶם בְּלָא קְרִיאָה אָסוּר: יד [ט]לִקְרוֹת בְּאִגֶּרֶת הַשְׁלוּחָה לוֹ, אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה כָּתוּב בָּהּ (נד) מֵאֶתֶר, וְלֹא יִקְרָא בְּפִיו אֶלָּא יַעַיֵּן בָּהּ. וְאִם הוּבְאָה בְּשִׁבְילוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם, (נה) * טוֹב לְזַהֵר (יז) [יז] (נו) שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ: טו [י]כֹּתֶל אוֹ וִילוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צוּרוֹת חַיּוֹת מְשֻׁנּוֹת, אוֹ דְּיוֹקְנָאוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם שֶׁל מַעֲשִׂים כְּגוֹן מִלְחֲמוֹת דָּוִד וְגָלְיָת, וְכוֹתְבִים זוֹ צוּרַת פְּלוֹנִי וְזֶה דְּיוֹקַן פְּלוֹנִי, אָסוּר

(*) צָרִיךְ לוֹמַר: וַאֲפִלּוּ. וְאַפְּתַח אוֹרְחִין קַאֵי [עולת שבת ס״ק יב] וכן איתא בראש״ש ור״ן].

ה שם בְּגִמָּרָא קמ״ט (ע״א). ו רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֵלֶק ד׳. ז הָרַ״ף (סנ:) וְהָרא״ש (פכ״ג סי׳ א) שם. ח בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה שמא יתחוק) וְקָט״ז (ע״ב ד״ה שטרי הדיוטות). ט תּוֹסְפוֹת שם (קטו: ד״ה וכ״ש) שֶׁכֵּן מִשְׁמַע בִּירוּשַׁלְמִי (פס״ז ה״א) וְהַמַּרְדְּכִי פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (סי׳ רנו) וּסְמַ״ג וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. י שַׁבָּת קמ״ט (ע״א)

בַּאֵר הֵיטֵב

יד (יז) שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ. וּמִנְהָג פָּשׁוּט לָגַע בּוֹ, דְּרֹאוּי לִכְרֹךְ עַל פִּי צְלוֹחִיתוֹ. וְזֶה לְשׁוֹן ר״מ מִינְץ (סי׳ קטז), אִם הוּא חָתוּם אוֹ קָשׁוּר, אוֹמֵר לְאֵינוֹ יְהוּדִי אֵינִי יָכוֹל לִקְרוֹתוֹ כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ פָּתוּחַ, וְלֹא יֹאמַר לְפָתְחָהּ. וְהַמִּנְהָג כְּשֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי מֵבִיא הַכְּתָב מַנִּיחָהּ עַל הַשֻּׁלְחָן תְּחִלָּה, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל הַמְקַבֵּל גְּמַר הַהוֹצָאָה, דְּהַיְנוּ יְהוּדִי הָעֲקִירָה וְיִשְׂרָאֵל הַנָּחָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב הַשּׁ״ז (ס״ק יב), וְאֵין זֶה נִרְאֶה לִי, דִּבְרֵי הָרַבִּים הָאוֹרִיתָא אָמְרִינַן דְּאִסּוּר מִדְּרַבָּנָן, אֲבָל בְּכַרְמְלִית אֵין אִסּוּר כָּזֶה, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״ו סָעִיף ד׳ (ס״ק י) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַשַּׁמָּשׁ, וְכֵן בְּמִינֵי מִגְדָּים גַּם כֵּן מִתְנַחֵם לְפָעָמִים לְמַעֲטָם. וְעוֹד טַעַם שֶׁמָּא יָבוֹא לִקְרוֹת גַּם בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת, וְזֶה אָסוּר כְּדִלְקַמָּה בְּסָעִיף י״ג. וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין שַׁמָּשׁ קוֹרֵא מִתּוֹךְ הַכְּתָב לַסַּעֲדָה, (נג) יֵשׁ מַחְמִירִים, דְּנִהְיֶה דִּלְשֶׁמָּא יִמְחֹק־לֵיכָּא לְמַחַשׁ אֶלָּא כְּשֶׁבַּעַל הַסַּעֲדָה בְּעַצְמוֹ קוֹרֵא, וּמִטַּעַם שֶׁכָּתַבְנוּ, מִכָּל מָקוֹם הָלֹא אֵיכָּא לְמִגְזַר מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִקְרָא בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת. אַךְ כְּשֶׁהַסַּעֲדָה הִיא שֶׁל מִצְוָה יֵשׁ לְהָקֵל (נד) הַקְּרִיאָה לְהַשַּׁמָּשׁ, דְּהָוֵי בִּכְלָל חֲפָצֵי שָׁמַיִם דְּשָׁרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש״ו סָעִיף ו׳, וְכָל שֶׁכֵּן דְּמֻתָּר לְשַׁמָּשׁ לְהַכְרִיז כְּרוּז בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ מִתּוֹךְ הַכְּתָב. אָמְנָם בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק טז) הֵבִיא [א]לִישַׁב הַמִּנְהָג לְהָקֵל לְהַשַּׁמָּשׁ לִקְרוֹא מִתּוֹךְ הַכְּתָב אֲפִלּוּ לְסַעֲדַת הָרְשׁוּת, דְּעַל הַשַּׁמָּשׁ מַעֲקְרָא לֹא גָּזְרוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטְעֶה וְיָבִיא לִידֵי חֲרָבָן וְתַקָּלָה כְּעֵבְדָא דְּקַמְצָא וּבַר קַמְצָא (גיטין נה:):

(מח) גָּבוֹהַּ הַרְבֵּה. שֶׁאֵינוֹ לָשֶׁם לְמִחְקוֹ: (מט) חָקַק בַּכֹּתֶל. דְּמִשּׁוּם שֶׁמָּא יִמְחֹק לֵיכָּא, דַּחֲקִיקָה כֵּיוָן שֶׁהִיא שׁוֹקַעַת קָשֶׁה לְהִמָּחֵק. וּמִשּׁוּם שֶׁמָּא יִקְרָא בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת נַמִּי לֹא גָּזְרִינַן, דְּלֹא מִחְלַף בִּשְׁטָר. [דְּאַף דְּאִם כָּתַב בְּכִתְלָא גָּבוֹהַּ אָסוּר מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִקְרָא, הָתָם מִכְּתִיבָה לִכְתִיבָה מִחְלַף, אֲבָל הָכָא מַחֲקִיקַת הַכֹּתֶל לֹא אָתֵי לְאַחֲלוּפֵי בִּכְתִיבַת הַשְּׁטָר]. אֲבָל טַבְלָא וּפִנְקָס שֶׁהֵם מִטַּלְטְלִים, מִחְלַף בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת: (נ) חֲקִיקָה שׁוֹקַעַת. אֲבָל בּוֹלֶטֶת אָסוּר, דְּגָזְרִינַן שֶׁמָּא יִמְחֹק, וַאֲפִלּוּ גָּבוֹהַּ הַרְבֵּה שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ לָשֶׁם לִמְחֹק מִשּׁוּם לֹא פְּלוֹג, וְכָמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ער״ה (ס״א). וְהַפְּתָקָאוֹת שֶׁשּׁוֹלְחִין הַקּוֹנִים שֶׁכָּתוּב בָּהֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת סְכוּם הַיַּיִן וְהַשֶּׂכָר שֶׁלּוֹקְחִין, שֶׁלֹּא כַּדִּין הוּא, דְּאָסוּר לִקְרוֹת בָּהֶן בְּשַׁבָּת, כֵּן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק לא). וְנִרְאֶה דְּאִם כָּתַב בָּהֶן רַק סִימָנָא בְּעָלְמָא שָׁרֵי: יג (נא) שִׁטְרֵי חוֹבוֹת וְחֶשְׁבּוֹנוֹת. יֵשׁ אוֹמְרִים מִשּׁוּם (נו) 'מִפְּצוֹ חֶפְצָךְ', (נז) וְיֵשׁ אוֹמְרִים מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִמְחֹק: (נב) שְׁאֵלַת שָׁלוֹם. מִשּׁוּם (נח) דְּמִחְלַף בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת: (נג) וַאֲפִלּוּ לְעַיִן בָּהֶם. דְּאִי אֶפְשָׁר כְּשֶׁמְּעַיֵּן שֶׁלֹּא יִשָּׂא וְיִתֵּן בְּעִנְיְנֵי הַשְּׁטָרוֹת [לְבוּשׁ]. וּמֵרֵי כְּשֶׁיּוֹדֵעַ מִכְּבָר מַה כְּתִיב בָּהּ, וְכִדְמוֹכַח לְקַמָּהּ (סעי׳ יד): יד (נד) מֵאֶתֶר. דְּשֶׁמָּא (נט) יֵשׁ בָּהּ דָּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ הַגּוּף, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לִשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת שֶׁהֵם רַק צָרִיךְ מָמוֹנוֹ. וְהֵנֵּה אַף דְּיֵשׁ שֶׁאוֹסְרִים גַּם בְּאֹפֶן זֶה כְּמִבְּאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה וכל שטרי), סָמַךְ בָּזֶה לְהָקֵל בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִקְרָא רַק יַעַיֵּן בְּלִבָּד, (ס) דִּבְעִיּוּן בִּלְבַד גַּם כֵּן יֵשׁ מַתִּירִים בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת: (נה) טוֹב לְזַהֵר וְכוּ'. מִשּׁוּם מֵקָצָה, שֶׁהוּבְא מִחוּץ לַתְּחוּם, [דְּמִלְּבַד זֶה אֵין שָׁם מֵקָצָה עֲלֵיהֶן, אַף דְּאֵינוֹ כְּלִי, (סא) דַּהֲלָא רָאוּי לְצוֹרֶךְ עַל פִּי צְלוֹחִיתוֹ], אֶלָּא יִפְתַּח־נוֹ הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְהוּא יַעַיֵּן בָּהּ. וְאַף דְּדָבָר שֶׁהוּבָא מִחוּץ לַתְּחוּם קָיְמָא לָן (סי׳ תקטו ס״א) דְּאָסוּר לַהֲנוֹת מִמֶּנּוּ מִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ, וְאַף הָכָא הָלֹא הַקְּרִיאָה וְהָעִיּוּן הֲנָאָה הִיא לוֹ, (סב) הָתָם טַעְמוֹ מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיָּבִיא לוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם, אֲבָל הָכָא בְּאִגֶּרֶת לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר כֵּן, שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי יִשְׁלַח לוֹ. (סג) וְגַם יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא חָשִׁיב הֲנָאָה, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ נֶהֱנֶה מִגּוּפָהּ שֶׁל מִלְאָכָה: (נו) שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ. (סד) וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם מֵקָצָה כְּלָל, כִּדְקָיְמָא לָן בְּסִימָן תקט״ו (ס״ה), דְּדָבָר הַבָּא מִחוּץ לַתְּחוּם אֵין בָּהּ אִסּוּר מֵקָצָה, אֲפִלּוּ לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ דְּאָסוּר לַהֲנוֹת מִמֶּנּוּ, הוֹאִיל וְרָאוּי לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר לַהֲנוֹת מִמֶּנּוּ. (סה) וְאִם מַקְפִּיד עַל אִגֶּרֶת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּדַרְכָּהּ הַסּוֹתְרִים הַמַּנִּיחִים אִגֶּרֶת הַמִּסְחָר בִּמְקוֹם הַמַּצָּנָע שֶׁלֹּא יֹאבְדוּ, הֵם מְקֻצִּים וְאָסוּר לְטַלְטְלָם. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, (סו) נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְקַבֵּל הָאִגֶּרֶת מִיַּד הָאֵינוֹ יְהוּדִי הַמֵּבִיא בְּשַׁבָּת, אֶלָּא אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיַּנִּיחַ עַל גַּבֵּי

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְחֹשׁ לְחַרְבָּה וְתַקָּלָה כְּעֵבְדָא דְּכַר קַמְצָא (גיטין נה:), לָכֵן הִתִּירוּ לְזַמֵּן מִתּוֹךְ הַכְּתָב שֶׁלֹּא יִטְעֶה, כֵּן יֵשׁ לוֹמַר לְתֵרֶץ הַמִּנְהָג, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר י׳ סָעִיף ל״ג וּבְפִתְחֵי שְׁעָרִים שָׁם: יד [יז] שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן שׁוּ״ת חֶלְקַת צְבִי סִימָן ל״ט בְּסוֹפוֹ, שֶׁכָּתַב עַל מַה שֶּׁכָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קי״ח (ס״ק יח) דְּאִסּוּר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אַחֵר לֹא שָׁמַע לְאָזְנָיו, וְאֵין זֶה נִרְאֶה לִי, דִּבְרֵי הָרַבִּים הָאוֹרִיתָא אָמְרִינַן דְּאִסּוּר מִדְּרַבָּנָן, אֲבָל בְּכַרְמְלִית אֵין אִסּוּר כָּזֶה, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״ו סָעִיף ד׳ (ס״ק י) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

בֵּאוּר הַלָּכָה

יד * טוֹב לְזַהֵר שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ. אֲבָל הַקְּרִיאָה אוֹ עַל כָּל פָּנִים הָעִיּוּן מֻתָּר, כַּמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף ד״ה ומה שכתב רבינו ראשי כתוב), וְרַק עַל הַנְּגִיעָה מַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה דְּטוֹב לְזַהֵר מִשּׁוּם מֵקָצָה. [וְעַיֵּן בְּבָאוּר הַגְּרָ״א (וְכֵן אַחֲרוֹנִים)] דְּמִסְּפֵק דַּעַל הַנְּגִיעָה אֵין לְהַחְמִיר, דְּאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם מֵקָצָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נו), אֲבָל עַל עֶצֶם הַקְּרִיאָה אוֹ הָעִיּוּן מִסְּתָפֵק הַגְּרָ״א מְאֹד, הֲלֹא נֶהֱנָה מִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ מִחוּץ לִתְחוּם, וְאַף שֶׁמִּישַׁב לְבָסוֹף דְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ יִסְבֹּר כְּהַפּוֹסְקִים דְּסָבְרִי דְּהוּא הָאסּוּר לְהוֹ דְּעַל הָאסּוּר לַהֲנוֹת בְּשַׁבָּת מִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ אֵינוֹ מִטַּעַם שֶׁלֹּא יַהֲנֶה מִפְּלָאכְתּ שַׁבָּת, כִּי אִם מִטַּעַם שֶׁלֹּא יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהָבִיא לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת, וְזֶה לֹא שַׁיָּךְ כָּאן וְכוּ' שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נה), עַיֵּן שָׁם בְּהַגְּרָ״א, אֲבָל נִמְצָא לְפִי זֶה יִהְיֶה תְּלוּי בְּאֵלּוּ רַבְרְבֵי. **הִיוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ, דְּעַל הַנְּגִיעָה אֵין לְהַחְמִיר כְּלָל, [ב]אֲבָל עַל הַקְּרִיאָה וְהָעִיּוּן נָכוֹן מְאֹד**

[א] לישב דברי הרב: ובשו״ע הרב (סכ״ג) כתב להתיר רק במקום שהוא סעודת מצוה. **ב]** ובשו״ע הרב (סכ״ה) התיר לקרות באיגרת בעיון בלא קריאה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah